

Politik Bilim

‘Sanayi cahili olduğumuz günlere dönüş’ üzerine...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Çok kısa yazdığım da merâmımı galiba iyi anlatamıyorum; dost okurlar, yazdıklarımı yine anlamadık, diye şikâyetçi oluyorlar. Hiç olmazsa bazı konuları daha iyi açıklayabilmek için uzun yazıyorum; o zaman da aynı konu başlığıyla I, II, III diye giden bir “tefrika” ortaya çıkıyor. O zaman da başka bazı dostlar, “galiba, konu bulmakta zorlanıyorsun, uzattın yine”, diye serzenişte bulunuyorlar. Her iki tarafa da müteşekkirim. Çünkü onlar sâyesinde, kısa yazarak anlaşılabilir olmayı öğrenmeye çalışıyorum; ama karne notlarımın, çok iyiye gittiğini söyleyemem. Her neyse, 03 Ağustos 2007 günlü CBT’de “*Sanayi cahili olduğumuz günlere dönüş...*” başlığıyla yayımlanan yazımda da, çıkardığım sonucun daha iyi anlaşılabilmesi için bazı noktaları açmam gerekirken açmadığım anlaşılıyor. Bu yazımla ilgili olarak bir okuyucumuz, yazdığı mektupta diyor ki (özetliyorum):

“Sayın Göker, işadamlarımızdan Sayın Tuncay Özilhan’ın 13 Temmuz tarihli Milliyet’te yayımlanan sözlerinden siz aşağıdaki sonuçları çıkarmışsınız:

- 1. ‘Marka, teknoloji, mâli güç’ yabancı ortaktadır; dolayısıyla ‘kontrol de ondadır.’*
- 2. Yatırım kararı [vb. stratejik kararlar], meseleye ‘uzun vâdeli bakabilen’ yabancı ortak tarafından verilir.*
- 3. Ve bu kararlar yabancı ortağın ‘dünya stratejisi’ doğrultusunda verilmiş kararlar olur.*
- 4. Ne var ki, yabancı ortağın ‘dünya stratejisi’ [meseleye kısa vâdeli bakan ve sadece] yatırdığı paranın karşılığını almakla ilgilenen Türk ortağın ‘görüşlerine ters düşebilir.’ Bu durumda taraflar ‘el sıkışıp ayrılırlar’.*

“Doğru, Sayın Özilhan’ın söylediklerinden bu sonuçlar çıkıyor. Siz de, bunlardan ‘el sıkışıp ayrılma’, yâni, ‘yerli ortağın payını yabancıya devredip o üretim biriminden çekilmesi’ üzerinde duruyor ve sanayinin giderek yabancıların eline geçmesinin yaratacağı bir başka sonuca dikkatlerimizi çekiyorsunuz. Sanayinin stratejik karar ve yönetim noktalarını yabancılara devrede devrede sonuçta millet olarak biz bu işin yabancısı olacağız; ‘sanayi cahili durumuna düşeceğiz’, diyorsunuz. Yâni siz gelecekte bizi bekleyen bir tehlikeye işaret ediyorsunuz. Oysa Sayın Özilhan’ın söylediklerinden, bu tehlikenin zâten gerçekleştiği; yâni, bizim, zâten sanayi cahili olduğumuz sonucu ortaya çıkıyor.

“Aslında, siz de Özilhan’ın söylediklerinden aynı sonucu çıkarmışsınız. Nitekim 2. maddede yabancı ortak ‘uzun vâdeli bakabilmektedir’ diyorsunuz; yâni, yabancı ortak stratejik bir bakış açısına sahiptir; geleceğe için öngörüler ve öngörülerini gerçekleştirmeye yönelik stratejileri vardır. 4. maddede de diyorsunuz ki, yerli ortak ise (yabancı ortağın aksine), ‘meseleye kısa vâdeli bakmakta’; yâni, pazar ekonomilerinin acımasız rekabet koşullarında varlığını sürdürebilmek için elzem olan stratejik bakış açısına sahip bulunmamaktadır: ‘Sadece, bugün yatırdığı parayı yarın geri kazanmakla ilgilidir.’

“Eğer bizim sanayiciliğe soyunmuş işadamlarımızın bugün durumları bu ise, bunun tek bir anlamı olabilir: Sanayiciliği zâten öğrenememişlerdir; bu gidişle de ebedî öğrenemeyeceklerdir.. Belli ki siz, iyimser bir bakış açısıyla, çoktan beri içinde bulunduğumuz bu tehlikeyi yarına erteleyerek bir umut ışığı bırakmak istemişsiniz...”

Evet, elimden geldiğince meselelerimize iyimser bir açıdan bakmaya çalıştığım ve Sayın Özilhan’ın söylediklerinden kalkarak bir genellemeye gitmek istemediğim doğrudur. Sanayicilerimizin ya da onların üst düzeydeki yöneticilerinin uzun vâdeli stratejik düşünce

tarzıyla aralarının pek hoş olmadığını iş dünyamızın zirvedeki profesyonellerinden, örneğin, Jan Nahum da sürekli söylüyor. Buna rağmen bugün ve gelecek için bir genellemeye gitmenin yanlış olacağını düşünüyorum. Niçin yanlış? Soruyu yanıtlamadan önce, sanayimize ilişkin görüşlerine son derece değer verdiğim Sayın Nahum'un da bu konuda söylediklerini aktarmak isterim. (Gördünüz mü; yine bir 'tefrika' başlıyor!)

CBT. 24 Ağustos 2007